

СТАНОВИЩЕ

от проф. дин **Илия Г. Илиев** относно единствения участник в обявения конкурс за заемане на академичната длъжност доцент по професионално направление 2.2. История и археология, научна специалност „Документалистика, архивистика, палеография, включително историография и изворознание“ за нуждите на секция „Помощни исторически науки и информатика“ към Института за исторически изследвания на БАН, обнародван в „Държавен вестник“, бр. 55 от 16 юни 2026 г. – гл. ас. д-р

Константин Валериев Голев

В периода 2003-2013 г. Константин Голев завършва Историческия факултет на Софийския университет като бакалавър по архивистика, магистър по архивистика и по история, както и доктор по история с дисертация на тема, свързана с куманските миграции на Балканите. Междувременно специализира в различни университетски центрове на Турция, Гърция, Унгария и др. Изучава и подходящи за неговите научни занимания съвременни и мъртви западни и източни езици. В резултат на тази продължителна и целенасочена подготовка д-р Голев се оказва много подходящо младо съпълнение за секция „Помощни исторически науки и информатика“ на Института за исторически изследвания на БАН, където работи от 2018 г. и където понастоящем заема позицията на главен асистент.

Д-р Голев се явява на настоящия конкурс с една монография (Евразийските номади в преломни времена. Кумано-кипчаки и монголи във водовъртежа на тринайстото столетие. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, 2026, 412 стр.) и двадесетина студии и статии, представени в неговата справка за публикации, която е част от документацията по този конкурс. Всички те потвърждават задълбоченото навлизане на д-р Голев в темата за евразийската степ най-вече в нейните европейски измерения. Самият автор на тези публикации е описал сравнително детайлно своите приноси по двете основни направления на своята работа – куманското и монголското. За да не ги повтарям тук, само ще отбележа много полезните за развитието на българската наука представяния на основните извори за тази част от историята на евразийската степ, както и терминологичните уточнения,

които представляват добра основа за по-нататъшните изследователи в това научно поприще.

За хабилитацията на един учен – каквато е и целта на настоящия конкурс – от най-важно значение е неговият хабилитационен труд, който в случая с д-р Голев представлява изследване на определени аспекти от кумано-кипчакската и монголската история през преломното (и за Югоизточна Европа!) тринадесето столетие. Или както сам авторът е обобщил: „...да бъдат изследвани няколко определени аспекта от този ключов за историята на Евразия период, вместо да се представя хронологично изграден наратив на драматичното XIII столетие“. Но когато се запознаем с тези „няколко аспекта“, става ясен планът на д-р Голев да стъпи върху основни страни от политическата, културната и военната история на разглежданите общности, с което те да бъдат представени чрез характеристики, които са играли през онова време важна роля в изграждането на техните държавни обединения и във влиянието, оказано през следващите десетилетия върху приобщените към тях уседнали народи от евразийската зона.

Бих отишъл и по-нататък, като кажа, че този план на изследователя в най-общи линии е бил разработен далеч назад във времето, когато той започва да изследва избраните от него аспекти на споменатите общности от номадски народи, резултат на които разработки е и представеният в документацията към конкурса списък на публикации. Ще дам само един пример. Глава втора от монографичното изследване на д-р Голев: „Екология на войната: Сезонните кампании на кумано-кипчаците в източна Европа и Централна Азия“ стр. 114-183) е подготвена въз основа на неговите изследвания, публикувани под следните заглавия:

1) “Ecology of Warfare: The Seasonal Campaigns of the Cuman-Qipchaqs in Eastern Europe and Central Asia” *Chronica*. Vol. 21, 2023: Nomads and Their neighbors in the Middle Ages. Eds. K. Golev and D. Rusev. Szeged, pp. 117-181.

2) „Те не можеха да воюват повече поради лятото“: Асиметричната сезонна военна активност на кумано-кипчаците на Балканите. Исторически преглед, LXXVII (4), 2021, с. 5–23.

Но това е само една от характерните черти на разглежданото съчинение. Не бих пропуснал да спомена и неговото скрупулъзно изследване на историческите извори и основна литература по дискутираните проблеми (по-специално в глава първа: „Кумано-кипчаки и монголи в огледалото на средновековните извори и фокуса на съвременната наука“, стр. 27-113, както и на всички изискващи това места от текста). Споменавам

това съвсем съзнателно, като напомням, че насочеността на секцията, за чиито нужди е обявен този доцентски конкурс, е тясно свързана с историографията и източникознанието.

Но да се върна на въпроса за същността на настоящия конкурс – присвояване на доцентско звание на кандидата. Освен значим с приносите си хабилитационен труд, от него се очаква да бъде утвърден вече учен в избраната област, който е разпознаваем не само в гилдията на българските историци медиевисти, но и сред чуждестранните колеги. Смятам, че ако си зададем въпроса, дали д-р Голев отговаря на тези изисквания, отговорът ще бъде положителен. Това се налага от значителния брой цитирания на неговите трудови в престижни научни издания, както и от многобройните участия на Голев в научни конференции у нас и в чужбина, като в някои случаи той е бил и сред организаторите и ръководителите на тези научни прояви. Тук може да се споменат и неговите авторитетни появи в медиите и лекционната му дейност, която също не е за пренебрегване.

В края трябва задължително да спомена, че нарочната комисия при Института за исторически изследвания – БАН, определи документите, подадени от д-р Голев за участие в конкурса, като напълно редовни и отговарящи на изискванията на релевантния за случая закон и на правилниците за неговото приложение. Не ми остава нищо друго освен да заявя, че ще гласувам положително за присвояването на д-р Константин Голев на научното звание „доцент“, което да бъде записано в доклада на председателя на уважаемото научно жури до Научния съвет на Института за исторически изследвания на БАН.

София, 21.09. 2026 г.

проф. дин Илия Г. Илиев